הִלְכוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה סִימָן תקפו

י שם. כ מִיקְרָא דִּרְבָּא שָׁם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. ל הָרַ"ן (נדרים סז: ד"ה אלא אמר) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים וְעַיֵּין בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רט"ו (ס"א).

(וַיֵּשׁ מַחְמִירִין דַּאֲפִלּוּ בְּשֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים אֵינוֹ יוֹצֵא (יז) *אֶלָּא בִּנְתִבַּשֵּׁל (יח) בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב) (מרדכי (ר"ה סי' תשמז)).

(וְעַיֵּין לְקַמָּן סִימָן תרמ"ט סָעִיף ג'): ד שׁוֹפָר (יט) שֶׁל תְּקִרְבֶּת עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים אֲפִלּוּ הָיָה שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים, שָׁתְּקַע בּוֹ, לֹא יָצָא, (כ) מִשּׁוּם דְּאֵינָהּ בְּטֵלָה עוֹלָמִית: ה (כא) הַמּוּדָר הֲנָאָה מִשּׁוֹפָר,

(כב) אָדָם (ו) אַחֵר תּוֹקֵעַ בּוֹ וְזֶה יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ. לְאֲבָל אִם אָמַר (ז) (כג) קוֹנָם לְתִקִיעָתוֹ עָלַי, (כד) אָסוּר

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וְאַחַר כָּךְ [נָתַן] הַמָּעוֹת עַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קמ"ד בְּטַ"ז (סק"ג) וְשָׁ"ךְ (סק"ד) שָׁם. וְעַל כָּל פָּנִים הָיָה מָקוֹם לְהַקֵּל בָּזֶה דְּהָוֵי חֲלִיפֵי חֲלִיפִין, עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הֵיטֵב

וְלֹא לִזְכוֹת בּוֹ אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּתְקַע בּוֹ שֶׁכֵּן. טַ"ז (סק"ג). וְעַיֵּן מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ה): ה (ו) אַחֵר. וּבִשְׁעַת הַדְּחָק מַהֵר לְתִקַּע בְּעַצְמוֹ. ב"ח (ס"ו): (ז) קוֹנָם. זֶהוּ לְשׁוֹן נָדָר דְּאָסַר הַחֵפֶץ עָלָיו, וְהַנְּדָרִים חָלִים עַל דִּבּוּר מִצְוָה כִּדְבָר הָרְשׁוּת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּיוֹרֶה

דֵּעָה סִימָן רט"ו (ס"א). מַפִּילָא אִם אָמַר שֶׁלֹּא אֶשְׁמַע קוֹל שׁוֹפָר הֲוֵי לְשׁוֹן שְׁבוּעָה חָלָה עַל דִּבּוּר מִצְוָה, עַיֵּן ט"ז (סק"ה):

בֵּאוּר הֲלָכָה

כַּוָּנַת הַב"ח אֶלָּא לְעִנְיַן גָּזֵל, אֲבָל לְעִנְיַן אֲבֵדָה גַּם הוּא מוֹדֶה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ). **וְעַיֵּן בְּמֻגָּן אַבְרָהָם** (סק"ה) **שֶׁהִשִּׂיג עַל הַב"ח בְּעִקַּר דִּינוֹ וּלְדִידֵיהּ אֲפִלּוּ בְּגָזֵל מִן הָעַכּוּ"ם נַמִּי הָוֵי לֵיהּ כַּעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים שֶׁל נָכְרִי הַבָּא לִידֵי יִשְׂרָאֵל**, וּמִטַּעַם דְּאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ קוֹנֶה קֹדֶם שֶׁנִּתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי הוּא חַיָּב בְּאַחֲרָיוּת כְּדִין כָּל גַּזְלָן וּכְשֶׁכֵּיל זֶה קָמָה בִּרְשׁוּתוֹ. עַיֵּן בְּדִבְרָיו. **וּכְכָר דִּבְּרוּ בָּזֶה הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים יֵשׁ שֶׁמַּסְכִּימִים עִמּוֹ וְיֵשׁ שֶׁחוֹלְקִים עָלָיו לְעִנְיַן גָּזֵל**, עַיֵּן בְּחֶמֶד מֹשֶׁה (סק"ו) וּבְמַשֶּׂה יְהוּדָה (סק"ו) וּבְחַצְיַת הַשֶּׁקֶל (על מג"א סק"ה) וּבְבִנְיַמִן זְאֵב וּשְׁאָרֵי מְפָרְשִׁים. **וְדַע דְּכַשְׁלְחָן עָרוּךְ כָּתַב וְהוּא שֶׁלֹּא נִתְפַּזֵּן לְזִכּוּת וְכוּ' וְהוּא לְשׁוֹן הַטּוּר, וּמִשְּׁמַע מִזֶּה דְּכִסְתָמָא אֵינוֹ זוֹכֶה**, וְאָפְשָׁר לוֹמַר הַטַּעַם כֵּיוָן דְּהוּא רֵיעוּתָא לְדִידֵיהּ שֶׁהֲרֵי לְפִי זֶה אֵינוֹ שָׁוֶה לוֹ כְּלוּם דַּאֲיִ לוֹ בְּטוּל, מִסְתָּמָא אֵיסוּרָא לָא נִיחָא לֵיהּ דִּלְיִקְנֵי. **אֲכָן מִלְּשׁוֹן הָרא"ש** פֶּרֶק רַאוּהוּ בֵּית דִּין (ר"ה פ"ג סי' ט) **וּמִלְּשׁוֹן הַתּוֹסָפוֹת** יְבָמוֹת ק"ד (ע"א ד"ה סנדל) **וְהָרַב הַמַּגִּיד** פֶּרֶק א' מֵהִלְכוֹת לוֹלֵב (ה"ג) **בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א** (ר"ה כח. ד"ה ואם) **וְכֵן הָרַ"ן** (שם ז: ד"ה אמר רב יהודה) **מְבֹאָר דְּדִוְקָא בְּמִבְּזִיהּ עַל מְנָת שֶׁלֹּא לְזַכּוֹת, וּמוּכָח דִּכְסִתְמָא נִקְנִית לֵיהּ בְּהִגְבָּהָתוֹ**, וְכֵן כָּתַב בְּמֶרְדְּכַי רֹאשׁ הַשָּׁנָה (סי' תשטז) לְהָדְיָא דִּכְסִתְמָא קָנָה, [וּבְדִפּוּס מֶקֶף תֵּבֵת בְּסִתָם, וְאֵינוֹ מְכֻרָח דְּמִסְּגִיַּת דִּבְרָיו מַשְׁמַע דִּכְסִתְמָא קָנֵי], **וְצָרִיךְ עִיּוּן**. וּכְמַאֲמַר מָרְדְּכַי (שם) מְצָאתִי שֶׁכָּתַב דְּמִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ מָנוֹחַ מִבֹּאר דִּכְסִתְמָא אָמְרִינַן שֶׁלֹּא נִתְפַּזֵּן לְזִכּוּת, עַיֵּן שָׁם. וְעַיַּנְתִּי בְּרַבֵּנוּ מָנוֹחַ פֶּרֶק א' מֵהִלְכוֹת שׁוֹפָר וּמְצָאתִי שְׁדִּבְרָיו סוֹתְרִים זֶה אֶת זֶה, וְכַנִּרְאֶה טָעוּת סוֹפֵר יֵשׁ שָׁם וְאֵין לִלְמֹד מִדְּבָרָיו כְּלָל לְדִינָא:

* **אֶלָּא בִּנְתִבַּשֵּׁל בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס"ק יח) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דְּאִם לֹא נִתְבַּשֵּׁל בְּשָׁעָה שֶׁקִּדֵּשׁ הַיּוֹם וְכוּ'**. מְקוֹר דְּבָרָיו הוּא מִלְּשׁוֹן רַשַׁ"י בְּסָכָּה דַּף ל"ג עַמּוּד א' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְלוּלֵב מְסֻכָּה לָא יָלִיף, וְכֵן כָּתַב שָׁם בְּעַמּוּד ב' בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל הָכִי גְּרִסִינַן, עַיֵּן שָׁם. **אֶלָּא דְּכֻלָּהּ קָשֶׁה שֶׁהֲרֵי זְמַן מִצְוַת לוּלָב מַתְחִיל מֵעֲמוּד הַשַּׁחַר וְאֵילָךְ, וְאִם כֵּן אֲפִלּוּ נִתְבַּשֵּׁל בַּלַּיְלָה הֲרֵי כְּמוֹ קֹדֶם הַזְּמַן.** וּמָצָאתִי לְבַעַל עָרוּךְ לַנֵּר (שם לג. ברש"י ד"ה ולולב) שֶׁעָמַד שָׁם בָּזֶה, וְעַיֵּן שָׁם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לָהֶם בְּטוּל, וּכְמוֹ דְּפָסַק הַמְחַבֵּר בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קמ"ו סָעִיף ב'. (ג) וְיֵשׁ שֶׁמַּחְמִירִין גַּם בָּזֶה: (יז) **אֶלָּא בִּנְתִבַּשֵּׁל.** הַטַּעַם כַּנַּ"ל דְּכֵיוָן שֶׁהוּא אָסוּר בַּהֲנָאָה הֲרֵי הוּא כְּחָסֵר מִן שְׁעוּרוֹ שֶׁהוּא פָּסוּל, וְאַף עַל גַּב שֶׁאָפְשָׁר לְבַטְּלָהּ מִכָּל מָקוֹם עֲדַיִן לֹא נִתְבַּשֵּׁל וּבְאִסּוּרוֹ קָאֵי: (יח) **בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב.** דְּאִם לֹא נִתְבַּשֵּׁל בְּשָׁעָה שֶׁקִּדֵּשׁ הַיּוֹם אִם כֵּן לֹא הָיָה רָאוּי אָז לְתִקַּע בּוֹ (לְפִי שִׁיטָה זוֹ שֶׁפָּסוּל לְתִקַּע בּוֹ קֹדֶם בְּטוּל) וְנִדְחָה אָז, וְאִם כֵּן אֲפִלּוּ בִּטְּלוֹ הֶעָכּוּ"ם אַחַר כָּךְ בְּיוֹם טוֹב וְהַתַּר, מִכָּל מָקוֹם (נא) שָׁמָא יֵשׁ דְּחוּי אֵצֶל מִצְוֹת וּכְבָר נִפְסַל. וּלְעִנְיַן דִּינָא קַיְימָא לָן כַּסְּבָרָא הָרִאשׁוֹנָה (נב) שֶׁהוּא סְבָרַת רב הַפּוֹסְקִים וַאֲפִלּוּ בִּלְא נִתְבַּשֵּׁל כְּלָל (נג) יָכוֹל לְתִקַּע בּוֹ אִם אֵין לוֹ אַחֵר, (נד) רַק אִם יִמְצָא אַחֵר כָּךְ שׁוֹפָר כָּשֵׁר צָרִיךְ לְתִקַּע בּוֹ מֵחָדָשׁ לְצֵאת יְדֵי סְבָרָא זוֹ (נה) וּבְלִי בְּרָכָה: ד (יט) **שֶׁל תְּקִרְבֶּת עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים.** פְּרוּשׁ, בְּהֵמָה שֶׁהִקְרִיבוּהָ לְקָרְבָּן לִפְנֵי עֲבוֹדָה זָרָה (נו) וְעָשׂוּ מִקְּרְנֶיהָ שׁוֹפָר: (כ) **מִשּׁוּם דְּאֵינָהּ בְּטֵלָה וְכוּ'.** וּכְתוֹתֵי מִיכְתַּת שִׁיעוּרֵיהּ וְכַנַּ"ל: ה (כא) **הַמּוּדָר הֲנָאָה מִשּׁוֹפָר.** כְּגוֹן שֶׁאָמַר קוֹנָם הֲנָאַת שׁוֹפָר עָלַי: (כב) **אָדָם אַחֵר וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף עַל גַּב דְּאֵין יָכוֹל לְהַפְקִיעַ עַצְמוֹ מִמִּצְוַת שׁוֹפָר בְּשֶׁבִּיל נֶדֶר זֶה דְּמִצְוָה לֹא מִקְרֵי הֲנָאָה וְכַנַּ"ל, מִכָּל מָקוֹם יִשְׁמַע תְּקִיעַת שׁוֹפָר מֵאַחֵר וְלֹא יִתְקַע בְּעַצְמוֹ. וְהַטַּעַם כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים מִשּׁוּם (נז) דְּיֵשׁ הַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם הֲנָאָה כְּשֶׁהֵם תּוֹקְעִין, וַהֲנָאַת הַגּוּף לֵיכָּא לְשָׁרוּיֵי בְּשֶׁבִּיל טַעְמָא דְּמִצְוֹת לָאו לֵהָנוֹת נִתְּנוּ. (נח) וּמִכָּל מָקוֹם כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דִּבְשַׁעַת הַדְּחַק שֶׁאֵין לוֹ אַחֵר מֵהֶר לוֹ בְּעַצְמוֹ לְתִקַּע, רַק שֶׁאֵין לוֹ לְתִקַּע (נט) כִּי אִם עֲשָׂרָה קוֹלוֹת דְּהַיְנוּ תְּשָׁרִ"ת תַּשְׁ"ת תַּרְ"ת שֶׁהֵם מַעֲקַר הַדִּין: (כג) **קוֹנָם לְתִקִיעָתוֹ עָלַי.** שֶׁלֹּא הִזְכִּיר הֲנָאָה, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאָמַר (מ) קוֹנָם הַשּׁוֹפָר לְתִקִיעָתוֹ עָלַי וְעַל כָּרְחָךְ חַיֵּיל, כֵּיוָן (מא) שֶׁפֵּרַשׁ לָאֲסֹר עַל עַצְמוֹ הַשּׁוֹפָר לְתִקַּע בּוֹ כְּמוֹ שֶׁאוֹסֵר עַל עַצְמוֹ הַצְּרוֹר לִזְרֹק בּוֹ אַף שֶׁאֵין לוֹ הֲנָאָה, אֲבָל אִם אָמַר סְתָם (מב) קוֹנָם שׁוֹפָר עָלַי, מַהֵר לְתִקַּע בּוֹ תְּקִיעָה שֶׁל מִצְוָה: (כד) **אָסוּר לְתִקַּע וְכוּ'.** וַאֲפִלּוּ (מג) פֵּרַשׁ בִּנְדָרוֹ תְּקִיעָה שֶׁל מִצְוָה, וְהַטַּעַם הִנְדְּרִים (מד) אִסּוּר חָפְצָא הוּא וְחָל אֲפִלּוּ עַל דִּבַּר מִצְוָה. (מה) וַאֲפִלּוּ לִשְׁמֹעַ תְּקִיעַת שׁוֹפָר מֵאַחֵר גַּם כֵּן בִּכְלָל אִסּוּר זֶה. וְדַע דְּיֵשׁ (מו) פּוֹסְקִים שֶׁרָצוּ לוֹמַר שֶׁאֵין חָל הַנֶּדֶר אֶלָּא אִם כֵּן אָסַר הַשּׁוֹפָר עָלָיו כְּגוֹן שֶׁאָמַר תְּקִיעַת שׁוֹפָר עָלַי בְּקוֹנָם אֲבָל לֹא סְתָם, וּנְדָרִים אֵין חָלִין אֲדַבָּר שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ. אָמְנָם (מז) כַּמָּה פּוֹסְקִים סוֹבְרִין שֶׁחָל אַף בָּזֶה, כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים הִזְכִּיר בְּנִדְרוֹ חֻפְצָא, סְתָמָא דְּמִלְּתָא כַּוָּנָתוֹ לֶאֱסֹר הַחֵפֶץ עָלָיו. וְכָל זֶה לְעִנְיַן אִסּוּר תּוֹרָה, (מח) אֲבָל מִדְּרַבָּנָן אֵיכָא אִסּוּרָא בְּכָל גַּוְנֵי אֲפִלּוּ בְּנֶדֶר שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ כַּמְבֹאָר בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רי"ג (ס"א), וְעַל כֵּן אָסוּר לְתִקַּע בּוֹ קֹדֶם שֶׁיַּתִּיר הַנֶּדֶר. וּמִפְּרָשׁ בַּפּוֹסְקִים דְּכָל זֶה בְּנֶדֶר, אֲבָל בִּשְׁבוּעָה אֵינוֹ יָכוֹל לְהַפְקִיעַ אֶת עַצְמוֹ מִמִּצְוַת תְּקִיעַת שׁוֹפָר, דְּמֻשְׁבָּע וְעוֹמֵד מֵהַר סִינַי לְקַיֵּם מִצְוֹת הַתּוֹרָה, אִם לֹא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

כ"א כֵּן כָּתַב הַמַּשָּׂה אֶפְרַיִם (ס"ו): **(נה)** מַשָּׂה אֶפְרַיִם (שם): ד **(נו)** רַמְבַּ"ן (ויבמות קג: ד"ה ושל) רַשְׁבָּ"א (שם ד"ה של) וְרִיטְבָ"א בִּיבָמוֹת דַּף (ק"ב) [ק"ג] (ע"ב ד"ה של) וּבְרִיטְבָ"א רֹאשׁ הַשָּׁנָה (כ"ז) [כ"ח] (ע"א ד"ה ודווקא), עַיֵּן שָׁם. **אֲבָל בְּהִקְרִיב הַשּׁוֹפָר לַעֲבוֹדָה זָרָה אֵינוֹ נֶאֱסָר, דְּדַוְקָא בְּכַעַיִן אַרְבַּע עֲבוֹדוֹת שֶׁבִּפְנִים נֶאֱסָר, אִם לֹא שֶׁהָיָה דֶּרֶךְ עֲבוֹדָתָהּ בְּכָךְ**, עַיֵּן שָׁם בִּדְבָרֵיהֶם: ה **(נז)** כָּל בּוֹ (ס' סד) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים שֶׁהֶעְתִּיקוּהוּ: **(נח)** בַּ"ח (ס"ו) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו). וּבְמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ה) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים הֵעֵירוּ שֶׁעַל כָּרְחָךְ עִקַּר סְבָרָא זוֹ אֵינָהּ אֶלָּא חֲשָׁשָׁא בְּעָלְמָא, שֶׁהֲרֵי בְּשׁוֹפָר שֶׁל עֲבוֹדָה זָרָה תּוֹקְעִין בּוֹ לְכַתְּחִלָּה אִי לָאו סְבָרָא דְּמִיסָּא וּמִטַּעֲמָא דְּלָאו לֵהָנוֹת נִתְּנוּ הַמִּצְוֹת, וְלֹא חִיְישִׁינַן שָׁמָא יֶהֱנֶה גּוּפֵיהּ בִּתְקִיעָה, וְעַל כָּרְחָךְ דְּאֵינוֹ אֶלָּא לְכַתְּחִלָּה הֵיכִי דְּאֵיכָא אַחֵר. **וּבְסֵפֶר כַּפּוֹת תְּמָרִים** (יום תרועה כח. ד"ה הדר) **כָּתַב דְּהַכֹּל לְפִי הָאָדָם, אִם מַרְגִּישׁ שֶׁבִּטְבָעוֹ אֵינוֹ נֶהֱנֶה מִתְּקִיעָתוֹ מֻתָּר לְתִקַּע בּוֹ לְכַתְּחִלָּה:** **(נט)** מַשָּׂה אֶפְרַיִם (ס"ו): **(ס)** רַ"ן (נדרים סז: ד"ה אלא), וְהַמְחַבֵּר קִצֵּר הַלָּשׁוֹן. **וְאִי לֹא הִזְכִּיר שֵׁם שׁוֹפָר, הֲלֹא הוּא דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ וְאֵין אִסּוּרוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן**, וְכֵן כָּתַב בְּבֵית מֵאִיר. **וּמִסְתַּבְּרָא דְּאִם אֵין לוֹ אַחֵר יִתְקַע בּוֹ:** **(סא)** הַגְּרָ"א: **(סב)** כֵּן מוֹכָח מַהַגְּרָ"א וְכֵן הֵבִיא הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ח) **בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יְרוּחָם** (נתיב ו ח"ב): **(סג)** אַחֲרוֹנִים: **(סד)** כֵּן מוֹכָח מַהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְכֵן כָּתַב בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ז): **(סה)** הַרַ"ן (שם): **(סו)** תּוֹסָפוֹת (ר"ה כח. ד"ה המודר הנאה משופר) וּמִסְקָנַת הָאוֹר זָרוֹעַ בְּהִלְכוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה (ח"ב סי' ס) וְכֵן כָּל בּוֹ (סי' סד) **בְּשֵׁם הָרַמְ"ה וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם** (שם): **(סז)** בְּאוֹר הַגְּרָ"א:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

לִתְקֹעַ בּוֹ אֲפִלּוּ תְּקִיעָה שֶׁל מִצְוָה: ו [מ]הָיָה קוֹלוֹ עָב מְאֹד אוֹ (כה) דַּק מְאֹד כָּשֵׁר, שֶׁכָּל הַקּוֹלוֹת כְּשֵׁרִים בְּשׁוֹפָר: ז (כו) אִם נִקַּב, [נ]אִם לֹא סָתְמוֹ (כז) *אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁתַּנָּה קוֹלוֹ, כָּשֵׁר. (כח) (מיהו אִם יֵשׁ שׁוֹפָר אַחֵר אֵין לִתְקֹעַ בָּזֶה, כִּי יֵשׁ אוֹמְרִים *שֶׁאֵין לִתְקֹעַ בְּשׁוֹפָר (מ) [ח] נָקוּב) (כל בו (סי׳ סד) ותשובת הרא״ש (כלל מד סי׳ מ)). (כט) [ס]וְאִם סָתְמוֹ שֶׁלֹּא בְּמִינוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מְעַכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה לְאַחַר סְתִימָה, שֶׁחָזַר קוֹלוֹ

מ בְּרֵייתָא שָׁם כ״ז (ע״ב).
נ יְרוּשַׁלְמִי (פ״ג ה״ז) כְּתָבוּהוּ הַתּוֹסָפוֹת (כז: ד״ה ניקב) וְהָרֹא״שׁ (פ״ג סי׳ ה) שָׁם. ס מִשְׁנָה שָׁם וּכְרַבִּי נָתָן בְּבְרֵייתָא שָׁם וּכְיַלְשָׁנָא קַמָּא דְּרַבִּי יוֹחָנָן טוּר בְּשֵׁם הַגְּאוֹנִים וְרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק א׳ (ה״ה).

בַּאֵר הֵיטֵב

ז (מ) נָקוּב. אֲפִלּוּ נִשְׁתַּיֵּר בּוֹ שִׁעוּר תְּקִיעָה מִשּׁוּם שֶׁקּוֹלוֹ פָּגוּם. כָּל בּוֹ מִגֵּן אַבְרָהָם (סק״ח). וְעַיֵּן ט״ז (סק״ז). וּפְשׁוּט דִּנְסְדַּק אֵינוֹ בִּכְלָל זֶה וְדִינוֹ מִבֹּאר אַחַר כָּךְ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁכָּלֵל בִּשְׁבוּעָתוֹ לֶאֱסֹר עַצְמוֹ בִּשְׁמִיעַת כָּל תְּקִיעָה דְּמַשְׁמָע אֲפִלּוּ בְּתִקְיעָה שֶׁל רְשׁוּת, וּבָזֶה חָל שְׁבוּעָתוֹ בְּכוֹלֵל לֶאֱסֹר גַּם בְּשֶׁל מִצְוָה, וְיִשְׁתַּדֵּל לְהַתִּיר שְׁבוּעָתוֹ. וַאֲפִלּוּ גִּבֵּי נְדָרִים (מט) אִם אָסַר עַצְמוֹ לִשְׁמֹעַ שׁוֹפָר מִפְּלוֹנִי, אֵינוֹ נִפְקָע בָּזֶה מִמִּצְוַת תְּקִיעַת שׁוֹפָר, וְצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ אִישׁ אַחֵר לִשְׁמֹעַ מִמֶּנּוּ שׁוֹפָר, וְאִם לֹא יִמְצָא אַחֵר (נ) אָסוּר לִשְׁמֹעַ מֵאִישׁ זֶה (נא) אֲפִלּוּ אָסַר עַצְמוֹ בִּשְׁבוּעָה, שֶׁאֵינוֹ כְּנִשְׁבָּע לְבַטֵּל אֶת הַמִּצְוָה, שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁיִּצְא שְׁבוּעָה מִפִּיו לֹא הָיְתָה לְבַטֵּל, שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ מְצֻוֶּה לִשְׁמֹעַ מֵאִישׁ זֶה דַּוְקָא. ו (כה) דַּק מְאֹד. וְהוּא הַדִּין אִם הָיָה (נב) צָרוּד וְיָבֵשׁ: ז (כו) אִם נִקַּב וְכוּ'. אֲקַדִּים לָזֶה הַסָּעִיף הַקָּדְמָה קְצָרָה וְהוּא, אֵיתָא בַּגְּמָרָא (כז:) תָּנוּ רַבָּנָן נִקַּב וְסָתְמוֹ בֵּין בִּמִינוֹ וּבֵין שֶׁלֹּא בְּמִינוֹ פָּסוּל רַבִּי נָתָן אוֹמֵר בִּמִינוֹ כָּשֵׁר שֶׁלֹּא בְּמִינוֹ פָּסוּל, וְכָתְבוּ הַפּוֹסְקִים דְּקַיְימָא לַן כְּרַבִּי נָתָן. וְאָמְרִינַן שָׁם דְּהָא דְּמַכְשֵׁר רַבִּי נָתָן בְּמִינוֹ הַיְנוּ דְּוָקָא כְּשֶׁנִּשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ שֶׁלֹּא נִקַּב, וְהֵנָּה בְּבֹאוּר הַסּוּגְיָא יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הָרִאשׁוֹנִים, הָרַמְבַּ״ם (שופר פ״א ה״ח) וְסִיעָתוֹ מְפָרְשִׁים דְּרַבִּי נָתָן קָאֵי אַיֵּין מַעֲכֵּב הַתְּקִיעָה דְּהַיְנוּ אַחַר סְתִימָה חָזַר קוֹלוֹ לִכְמוּת שֶׁהָיָה תְּחִלָּה קֹדֶם שֶׁנִּקַּב, וַאֲפִלּוּ הָכִי אֵין כָּשֵׁר אֶלָּא בְּמִינוֹ. נִמְצָא בָּעֵינַן תְּלָתָא לְמַעֲלֵיוּתָא, אֵינוֹ מְעַכֵּב הַתְּקִיעָה, וּבְמִינוֹ, וְנִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ, אֲבָל אִם חָסֵר אֶחָד מֵאֵלּוּ פָּסוּל, זוֹ הִיא הַדֵּעָה רִאשׁוֹנָה שֶׁהוּבָא כָּאן. וְהָרֹא״שׁ (פ״ג סי׳ ה) וְסִיעָתוֹ סָבְרָא לְהוּ דְּרַבִּי נָתָן קָאֵי רַק אַמְּעַכֵּב הַתְּקִיעָה, וַאֲפִלּוּ הָכִי כָּשֵׁר בְּמִינוֹ, וּבְשֶׁאֵינוֹ מְעַכֵּב, אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּמִינוֹ כָּשֵׁר אִם נִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ. וּמֵמֵילָא לְפִי בֵּאוּר זֶה הָוֵי לְקַלָּא, דְּלֹא בָּעֵינַן אֶלָּא תַּרְתֵּי דְּהַיְנוּ מִינוֹ וְרֻבּוֹ וַאֲפִלּוּ מְעַכֵּב, אוֹ רֻבּוֹ וְאֵינוֹ מְעַכֵּב וַאֲפִלּוּ אֵינוֹ מִינוֹ, וְזֶהוּ שִׁסַּיֵּם הַמְחַבֵּר לְקַמֵּיהּ וְאִם הוּא שָׁעַת הַדְּחָק וְכוּ', הַיְנוּ שֶׁאוֹ יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הָרֹא״שׁ וְסִיעָתוֹ: (כז) אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁתַּנָּה קוֹלוֹ כָּשֵׁר. שֶׁכָּל הַקּוֹלוֹת כְּשֵׁרִים בְּשׁוֹפָר וְכַנַּ״ל, וְהַיְנוּ אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה לְדַעַת הַמְחַבֵּר. וְכָתְבוּ הַפּוֹסְקִים דַּאֲפִלּוּ (נג) לֹא נִשְׁתַּיֵּר בּוֹ שִׁעוּר תְּקִיעָה דְּהַיְנוּ טֶפַח שָׁלֵם בְּלִי נְקָבִים נַמִּי כָּשֵׁר. (נד) וּמִכָּל מָקוֹם כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּאִם הָיָה (נה) רֻבּוֹ שֶׁל שׁוֹפָר (נו) נָקוּב, אֲפִלּוּ נִשְׁתַּיֵּר בּוֹ שִׁעוּר תְּקִיעָה שָׁלֵם גַּם כֵּן פָּסוּל, דְּרֻבּוֹ כְּכֻלּוֹ. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אף על פי): (כח) מִיהוּ וְכוּ' כְּבָר יֵשׁ אוֹמְרִים וְכוּ'. סְבִירָא לְהוּ (נז) דְּשׁוֹפָר נָקוּב פָּסוּל כְּמוֹ שׁוֹפָר שֶׁנִּסְדַּק, וְיֵשׁ לָנוּ לָחֹשׁ לְדַעָה זוֹ לְכַתְּחִלָּה (נח) וַאֲפִלּוּ נִשְׁתַּיֵּר בּוֹ שִׁעוּר תְּקִיעָה לְמַעְלָה לְצַד הַפֶּה שֶׁאֵין בּוֹ נָקֵב כְּלָל. וּמִכָּל מָקוֹם מִשְׁמַע (נט) דְּגַם לִסְבָרָא זוֹ הַיְנוּ דַּוְקָא הֵיכִי שֶׁהַנָּקֵב מְרֻבָּע בְּתְּקִיעָה, שֶׁהַקּוֹל נִפְגָּם עַל יָדוֹ וְנִשְׁתַּנָּה קוֹלוֹ, אֲבָל הֵיכִי שֶׁקּוֹלוֹ צָלוּל אֵין נָקֵב כָּזֶה חָשׁוּב, וְתוֹקְעִין בּוֹ לְכֻלֵּי עָלְמָא: (כט) וְאִם סְתָמוֹ וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאַף עַל גַּב דְּכְשֶׁלֹּא סְתָמוֹ כָּשֵׁר לְדַעַת הַמְחַבֵּר, כְּשֶׁסְּתָמוֹ מֵאִישׁ זֶה דַּוְקָא. (ס) דְּכְשֶׁסְּתָמוֹ בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ אִם כֵּן אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר בְּלִחּוּד רַק קוֹל שׁוֹפָר אֲרוּךְ שֶׁיִּהְיֶה עַל כָּל פָּנִים רֹב שׁוֹפָר שָׁלֵם כְּלִי נְקָבִים, וְאִם כֵּן לְפִי זֶה הָרַמְ״א דְּמַחְמִיר הוּא אֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה אֵין לִתְקֹעַ בּוֹ לְכַתְּחִלָּה, וּבְסָעִיף קָטָן ט׳ מְצַדֵּד דְּאַף לְדַעַת

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ז [ח] נָקוּב. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת מַהֲרַ״י הַלֵּוִי (סי׳ מח) פִּלְפּוּל אָרֹךְ בִּדְבָרֵי הָרֹא״שׁ (פ״ג סי׳ ה) בְּמַעֲכֵּב הַתְּקִיעָה קֹדֶם שֶׁסְּתָמוֹ וְחָזַר לִכְמוּת שֶׁהָיָה. וְעַיֵּן בְּיַד אֶפְרַיִם (ד״ה זו דעת) מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם:

בֵּאוּר הֲלָכָה

שֶׁהֲאֲרִיךְ בָּזֶה, אֵיבָּרְא דְּגַם מִלְּשׁוֹן הַשַּׁ״ס שָׁם דְּקָאָמַר אֵילֵימָא דְּאַשְׁחוּר מֵאֶתְמוֹל וְכוּ' מַשְׁמַע גַּם כֵּן כְּרַשַׁ״י, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

ז * **אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁתַּנָּה קוֹלוֹ כָּשֵׁר. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק כז) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דִּבְעֵינַן שִׁישְׁתַּיֵּר עַל כָּל פָּנִים רֻבּוֹ, דְּאִם רֹב נִקַּב הָוֵי לֵיהּ כְּכֻלּוֹ,** הוּא מִדִּבְרֵי הַבַּ״ח (ס״ק) וְהַפְּרִי חָדָשׁ. וְעַיֵּן שָׁם עוֹד בַּבַּ״ח שֶׁתָּמַהּ עַל הַטּוּר שֶׁלֹּא חִלֵּק בָּזֶה, וְהֵבִיא שֶׁרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ו ח״ב) כָּתַב לְהַדְיָא דְּדַוְקָא בְּשֶׁנִּשְׁתַּיֵּר רֹב, (אֲבָל אִם לֹא נִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ פָּסוּל אִם מְעַכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה, עַיֵּן שָׁם. וּמִשְׁמַע דְּאִם אֵינוֹ מְעַכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה כָּשֵׁר אֲפִלּוּ בְּנִסְתַּם הַנָּקֵב אִם אֵינוֹ מְעַכֵּב הַתְּקִיעָה כָּשֵׁר אֲפִלּוּ לֹא נִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ, וְאוּלַי דְּהוּא אָזִיל לְשִׁיטָתוֹ דְּסָבִירָא לֵיהּ אֲפִלּוּ בִּנְסְתַּם הַנָּקֵב אִם אֵינוֹ מְעַכֵּב הַתְּקִיעָה כָּשֵׁר אֲפִלּוּ לֹא נִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ וְגַם אֵינוֹ מִינוֹ). **אָכֵן בְּאֶמֶת תְּמִיהָ לִי, אִם נָקֵב אֵינוֹ פּוֹסֵל בְּשׁוֹפָר אִם כֵּן דְּהוּא שָׁלֵם דְּמִי, וּמַאי אִיכְפַּת לָן שֶׁרֻבּוֹ נָקוּב,** וְגַבֵּי נִסְתַּם שָׁאנֵי דְּהָתָם אִתְּיָנֵן מִשְׁעַם דְּשׁוֹפָר וְדָבָר אַחֵר מְעָרֵב בּוֹ, אוֹ מִשְׁעַם דְּהָוֵי לֵיהּ כְּשִׁתֵּי שׁוֹפָרוֹת, מִשּׁוּם הָכִי בְּעֵינַן שֶׁיִּהְא עַל כָּל פָּנִים רוּבָּא כְּלֹא רִיעוּתָא וְלָא מַשְׁגְּחִינַן תּוּ בְּמִיעוּטָא שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רִיעוּתָא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּאֵין זֶה רִיעוּתָא כְּלָל. וְלִכְאוֹרָה יֵשׁ לְהָשִׁיב, דִּלְפִי זֶה גַּם בְּנִסְתַּם דֵּי לָנוּ שֶׁיִּהְא רֻבּוֹ בְּלִי סְתִימוֹת אֲבָל יָכוֹל לִהְיוֹת מָלֵא נְקָבִים, וּבִלְשׁוֹן הַפּוֹסְקִים וְהַמְחַבֵּר מִבֹּאר דְּדַוְקָא אִם נִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ שָׁלֵם, וּמִשְׁמַע דִּבְמִנָּקֵב פָּסוּל אֲפִלּוּ יִהְיוּ הַנְּקָבִים פְּתוּחוֹת שֶׁלֹּא נִסְתְּמוּ. אֲבָל בָּאֱמֶת יֵשׁ לְדַחוֹת דְּהַפּוֹסְקִים מַיְירֵי בְּשֶׁהָיָה נָקֵב אֶחָד גָּדוֹל וְנִסְתַּם (עַיֵּן בְּרַמְבַּ״ן (כז: ד״ה ניקב) וְרֹא״שׁ (פ״ג סי׳ ה)), וְעַל זֶה אָמְרוּ דְּדַוְקָא בְּשֶׁלֹּא הָיָה הַנָּקֵב גָּדוֹל כָּל כָּךְ שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר רֹב שָׁלֵם, דְּאִם כֵּן הָיָה הַנָּקֵב לְמָשָׁל מָחֵצָה שׁוֹפָר וְנִסְתַּם, אִם כֵּן חֲצִי שׁוֹפָר מְעֹרָב עִם סְתִימָה, אֲבָל אִין הָכִי נַמִּי דְּאִם הָיָה הַנָּקֵב מְעוּט שׁוֹפָר וְנִסְתַּם, אֲפִלּוּ יֵשׁ בְּשֶׁאָר הַשּׁוֹפָר נְקָבִים גַּם כֵּן כָּשֵׁר, דְּהַנְּקָבִים אֵינָם פּוֹסְלִים. **וְאֶפְשָׁר שֶׁגַּם רַבֵּנוּ יְרוּחָם שֶׁהִזְכִּיר בְּעִנְיָנוּ שֶׁיִּשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ** גַּם כֵּן **כַּוָּנָתוֹ שֶׁהַנָּקֵב לֹא יִהְיֶה גָּדוֹל כָּל כָּךְ שֶׁיִּמְשֵׁךְ עַד חֲצִי הַשּׁוֹפָר, דְּאִם נִמְשַׁךְ וְכָל שֶׁכֵּן אִם נִמְשַׁךְ עַד רֻבּוֹ אִם כֵּן הָוֵי לֵיהּ כְּכֻלּוֹ, וְהָרֵי הַשּׁוֹפָר פְּתוּחַ בְּכֻלּוֹ וְאֵין שָׁם שׁוֹפָר עָלָיו, וְאִם פְּקִלִינָן בִּנְסְתַּם כָּל שֶׁכֵּן בָּזֶה, אֲבָל בְּיֵשׁ נְקָבִים קְטַנִּים הַרְבֵּה, אֲפִלּוּ הַנְּקָבִים עַל כָּל הַשּׁוֹפָר, מַאי אִיכְפַּת לָן כֵּינָן שֶׁאֵין הַנְּקָבִים פּוֹסְלִין וּבֵין נָקֵב לְנָקֵב יֵשׁ שׁוֹפָר אִם כֵּן אֵינוֹ נִסְדָּק. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּרֹא״שׁ סִימָן ו׳ שֶׁכָּתַב וְאַשְׁמוּעִינַן בְּבְרֵייתָא וְכוּ', מִשְׁמַע גַּם כֵּן דִּבְנִקַּב עַל פְּנֵי רֻבּוֹ כָּשֵׁר אַף שֶׁהוּא מְעַכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה וְגַם לֹא נִשְׁתַּיֵּר בּוֹ שִׁעוּר שׁוֹפָר. וּבְרִיטְבָ״א** (שם ד״ה וסתמו) מָצָאתִי שֶׁכָּתַב וְאִם לֹא סְתָמוֹ כְּלָל לְדִבְרֵי הַיְרוּשַׁלְמִי (פ״ג ה״ז) כָּשֵׁר, וַאֲפִלּוּ נִפְחַת רֻבּוֹ וְיֵשׁ בּוֹ שִׁעוּר שׁוֹפָר, שֶׁכָּל הַקּוֹלוֹת כְּשֵׁרִין בְּשׁוֹפָר, אֲבָל לְפִי גִּמְרָא דִּילָן יֵשׁ לְהַחְמִיר וְלָדוּן כְּשֶׁלֹּא סְתָמוֹ כְּלָל לְפִסֹּל אִם מְעַכֵּב הַתְּקִיעָה, שֶׁלֹּא אָמְרוּ בַּגְּמָרָא דִּילָן (כז:) שֶׁכָּל הַקּוֹלוֹת כְּשֵׁרִין בְּשׁוֹפָר אֶלָּא כְּשֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ שֶׁלֹּא מְחַמַּת רֵיעוּתָא. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. **וּמִשְׁמַע מִינֵּיהּ דְּאַיִן בּוֹ שִׁעוּר שׁוֹפָר גַּם לִירוּשַׁלְמִי יֵשׁ לְהַחְמִיר דְּלֹא כְּהָרֹא״שׁ. וְעוֹד נִשְׁמַע מִינֵּיהּ דְּאַיִן מְעַכֵּב הַתְּקִיעָה גַּם לְגִמְרָא דִּידָן יֵשׁ לְהָקֵל אַף שֶׁנִּפְחַת רֻבּוֹ, אִם נִשְׁאַר בּוֹ שִׁעוּר תְּקִיעָה:**

* **שֶׁאֵין לִתְקֹעַ בְּשׁוֹפָר נָקוּב.** בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש שכל זמן) הֵבִיא זֶה בְּשֵׁם כָּל בּוֹ (סי׳ סד) וּתְשׁוּבַת הָרֹא״שׁ (כלל כד סי׳ ח). וּבָאֱמֶת נִמְצָא זֶה גַּם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה לְהָרַמְבַּ״ם (פ״ג מ״ה) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, וְאִם נִקַּב יֵשׁ בּוֹ דִּינִים, וְהוּא, כִּי הוּא צָרִיךְ לִסְתֹּם הַנָּקֵב וְכוּ'. וּמִשְׁמַע בְּבִרּוּר שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ הַמִּשְׁנָה כְּפֵרוּשׁ הַשֵּׁנִי שֶׁל הַכֹּל בּוֹ שֶׁהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן בְּרִיטְבָ״א (שם) כָּתַב שֶׁהַבְּבְלִי חוֹלֵק עַל הַיְרוּשַׁלְמִי בָּזֶה וּלְהַבְּבְלִי אִם לֹא סְתָמוֹ כְּלָל פָּסוּל אִם מְעַכֵּב הַתְּקִיעָה. וְהִנֵּה רָאִיתִי קְצָת פֶּלֶא בִּדְבְרֵי הַפְּרִי מְגַדִּים בְּעִנְיָנֵנוּ, דִּבְסָעִיף קָטָן ז׳ בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב מְצַדֵּד דְּאֲפִלּוּ לְדַעַת הַמְחַבֵּר דְּמִקַּל בְּשׁוֹפָר נָקוּב מִכָּל מָקוֹם בְּעִנְיַן אֲפִלּוּ בְּשׁוֹפָר

(מט) אֲחֵרוֹנִים: (נ) מַיְירֵי שֶׁהִזְכִּיר בְּעֵת הַנֶּדֶר שֵׁם שׁוֹפָר כְּגוֹן קוֹנֶם שׁוֹפָר שֶׁל פְּלוֹנִי לְתִקְיעָתוֹ עָלַי, דְּאִי לְאוֹ הֵכִי הוּא דְּבָר שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ: (נא) מַטֶּה אֶפְרַיִם (ס״ק): ז (נב) גְּמָרָא (כז:): ז (נג) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה וכתב הר״ר) בְּשֵׁם רַבִּי אֱלִיָּהוּ מִזְּרָחִי (בביאור הסמ״ג הל׳ שופר) וְכֵן כָּתְבוּ שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (נד) בַּ״ח (ס״ק) וּפְרִי חָדָשׁ: (נה) וַאֲפִלּוּ הוּא שׁוֹפָר אֶרֶךְ בָּעֵינַן שֶׁיִּהְיֶה רֻבּוֹ שָׁלֵם [כֵּן מוֹכִיחַ בִּפְרִי מְגַדִּים (מש״ז סק״ז)]: (נו) וְהֵיְנוּ דְּוָקָא בְּאֶרְכּוֹ, אֲבָל בְּרָחְבּוֹ אֲפִלּוּ אִם נָקַב רֹב הַקָּפּוֹ דִּיַּיק שֶׁנִּשְׁתַּיֵּר מִמָּקוֹם הַהוּא וּלְמַעְלָה שִׁעוּר תְּקִיעָה שָׁלֵם כָּשֵׁר, וּכְדִלְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף ט׳

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah